

møller om Taxterne, der skulle tages for Fæstemandsvirksomheden, man vil faae Straffebestemmelser, der kunne ramme alle de Forseer, som Fæstemændene kunne gjøre sig skyldige i; og naar man faar det, tror jeg, man vil have gjort saa Meget, som der overhovedet kan gøres for at undgaa Bedragerier; men man vil ved Siden deraf beholde en Leilighed til, at de, der skulle benytte Fæstemændene, kunne vælge saadanne Personer, som de have faaet Tillid til, der ved, at de have set, at de gennem en Narvætte have drevet Forretningen paa en god og tilfredsstillende Maade. Derfor har jeg kunnet gaa med til Flertallets Forslag. Jeg vil ikke sige, at jeg er aldeles sikker paa, at det ikke kunde være rigtigt en Gang at komme til autoriserede Fæstemænd; men jeg har faaet saa mange Betæneligheder derved, at jeg for mit Vedkommende ikke vil være med til at lægge Loven Hindringer i Veien ved at fastholde Bestemmelsen om autoriserede Fæstemænd; thi for mig har det, som jeg sagde i Begyndelsen, været Hovedsagen at faae de Bestemmelser om Kontrol og om Straf, som findes i de Endringsforslag, Flertallet har stillet, fuldt saa vel som i det oprindelige Regjeringsforslag. Det glæder mig, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (E. F. Larsen), som ellers udtalte sig imod Flertallets Standpunkt, erkjendte, hvad jeg synes Enhver maa erkjende, at der i de Forslag, Flertallet her har stillet, er et væsentligt og betydeligt Fremskridt fra hele den nuværende aldeles ureglementerede, ukontrollerede Tilstand. Er det Tilfældet, forekommer det mig, at det vilde være aldeles usforsvarligt at modsætte sig dette Fremskridt, som kan naas, og derved gjøre Sit til at bevare den nuværende daarlige Tilstand, som Alle ere enige om at fordømme, bevare den, fordi man ikke kunde naae at faae fuldt saa Meget, som man kunde ønske af betryggende Bestemmelser, eller i alt Fald af Bestemmelser, der i Ens egne Dine være mere betryggende end de her foreslaaede. Jeg vil derfor haabe, at Thinget, hvorledes det ellers for Næsten ser paa dette Spørgsmaal om autoriserede eller ikke-autoriserede Fæstemænd, naar det erkjender, hvad og saa det ærede Medlem udtalte, at der her er gjort et stort Fremskridt fra den nuværende Tilstand, vil give Flertallets Endringsforslag sin Tilslutning.

Salkier: Jeg skal i Tilslutning til de to tidligere Talere, Medlemmet for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (E. F. Larsen) og for Standerborg 1ste Valgkreds (Bajer) tillade mig at udtale, at jeg ganske maa

misbillige den Ordning, som fra Flertallets Side er blevet foreslaaet. Det anerkjendes, at det, som det kommer an paa, er Lyndets Interesser. Det er Lyndets Interesser, som ligefrem kræve en anden Ordning end den nuværende. Naar man imidlertid ser saavel paa det Forslag, som er blevet fremsat fra det ærede Flertals Side, som paa den Motivering, der er fremkommen dels i Betænkningen og dels fra den ærede Ordfører for Flertallet (Schjøth), ser man, at det er udelukkende selve Fæstemændene, hvis Interesser man i saa Henseende har havt for Øie. Naar den ærede Ordfører i saa Henseende henviser til Grundlovens § 83 og de deri hjemlede Principer, skal jeg, i saa Henseende ganske henholde mig til, hvad det ærede Medlem for Standerborg Amts 1ste Valgkreds udtalte, at her er i Virkeligheden ikke Tale om et Omraade for den egentlige Næringsfrihed. Men hertil skal jeg tilføie, at selv paa den egentlige Næringslovs Omraade er vistnok Tendensen nu i høi Grad den, at man er gaaet for vidt i 1857, og at det netop er en Indskrænkning paa forskjellige Maader af den ubegrænsede Erhvervsfrihed, som maatte tilstræbes, og da navnlig af den Frihed, som Næringsloven har stabt, som er en Frihed for de Store, imen ikke for de Smaa — en Frihed for de Store til at misbruge deres Magt, en Magt, som de økonomiske Forholds Udvikling gjør større, hvorimod de Smaa netop trænge til at beskyttes mod en saadan Frihed. Jeg skal dertil føie, at Grundloven jo i ethvert Tilfælde har hævdet, at „det almene Vel“ i fuldeste Maal kan kræve en Indskrænkning i Næringsfriheden, og det forekommer mig at være klart, at naar man i saadanne Tilfælde stiller Fæstemændene overfor Lyndet, er det netop Lyndets eiendommelige Stilling, som kræver en Indskrænkning i Fæstemændenes Næringsfrihed. Det er saaledes efter mit Skøn til Lyndets Tarv, man kræver en Beskyttelse imod den fri Konkurrence, om hvilken jo den ærede sidste Taler (H. Holm) gjorde en Henviisning til, at den eiendommelige Virksomhed i saa Henseende, som Fæstemændene skulde udøve, krævede, at han saa at sige blev stabt gennem den frie Konkurrence, det skulde være en saa vanskelig, en saa delikat Gjerning at forene en Husbond og et Lynde, at det var en Gjerning, som man ikke kunde betro Øvrigheden at skjøtte over. Jeg tror, det er en stor Misforstaaelse. Naar man overhovedet vil have en Øvrighed og vil lægge de vigtigste og største Opgaver i dens Haand, tror jeg, man lægger overordentlig meget